

(Ammiani verba sunt) ut aquarum suavitate salubrius fœtum educant, nec intercipientur. Super hunc fluvium Trajanus Nerva Pontem miri operis in Mœsia construxit, quem denuo Adrianus demolitus est, Dione Cassio referente. De Danubio Georgius Fabritius in quodam itineralio suo sic: — Ister,

Qui centum populos & magnas alluit urbes.

Euxinum irrumpit bis terno flumine Pontum.

Nam in Mare tandem pleraque Flumina celebriora omnium terrarum deferuntur, quod etiam Ovid. li. iix Metamorph. hoc versu prodidit: *In quo desinimus sacri in quo currimus amnes.* *Rhenum* secundo loco nominavi, ab Cæsare aliisque nobilitatum: hodie *Rhijn*. Hic è Lepontiis, ut Cæsar, ex Adula monte summæ Alpium brachio quodam, vulgo *Etzel* dicto, sicut Strabo & Ptolemæus voluerunt: è Rhetia, ut Claudianus, oritur. Rhenus autem initio ex Alpibus (ut sentiunt Strabo & Ptol.) sumpto, ab Orientali quidem earum parte ubi Adulæ Monti conjunguntur, populique Lepontii habitant, ducbus nascitur Fontibus; unius, ut minimum, diei itinere, propter Montium juga distantibus. Altero magis Occiduo magisque Septentrionali, qui *anterior Rhenus* vulgo: altero magis Orientali magisque Australi, qui *Rhenus posterior* Adcolis dicitur. Hi tandem confluunt, & efficitur è duobus Fontibus tandem unus Rhenus, qui prope a capite duos efficit lacus *Acronium* sive *Constantiensem*, a Constantia ad eum sita, de quo in Helvetiæ descriptione: alterum *Venetum* hodie *Cellensem*, a Cella Opidulo, omnis generis Piscibus abundantem. Hinc conversus ad Occasum Opidum *Rhinfelden* alluit, eundemque tractum Basileam usque sequitur: ibi vero prorsus ad Septentrionem convertitur, donec Argentoratum attigerit: inde multas regiones interluens, urbibus suis ad Septentrionem convertitur, donec Argentoratum attigerit: inde multas regiones interluens, urbibus multis lustratis, amnibus ubique magnis & exiguis receptis: *Spiram*, *Wormatiam*, & *Moguntiam*, altus admodum & tumidus pervenit. Hinc ad Occasum conversus *Bingium* alluit. Inde ad Cæciam vergens, tergo *Confluentia*, *Bonna* & *Colonia* relictis, demum circa initium agri Batavi (qui locus nunc Clivici juris est, & *Lobeco* vetusta arce & telonio nobilitatur) scindit se bifido cursu in diversa labens: quam divisionem eleganter Mamertinus *Divortium*, Frontinus *Divergium*, amnis nominant, ille a divertendo, hic a vergendo in diversum. Apud Lobecum igitur bipartito cursum suum dividit, ita ut pars altera Rheni nomine appellata *Arenacum* recta petat urbem Gelriæ primariam. Inde non multum sinuosis mæandris flexuosus *Vadam* properat. Ab eo se flectit *Rhenam*, *Rinnes* Tacito nominatam: hinc *Batavodurum* decurrit. Inde Rhenus mutato nomine Lecca dici incipit, quondam rivulus elicis potius cognomento tunc dicendus: at nunc revera è rivo flumen factus. *Culenburgum*, & *Vianam* præterlapsus, lustrataque *Schoonhovio*, in Merovam amnem, priusquam Mosæ nomen induat, se effundit. Pars Rheni altera ad lævam se flectit, & *Neomagum* urbem antiquam prætexit, urbisque mœnia areamque navalem radit, Vahalæ jam nomine clarus: longo in agmine *Tielam*, pergit: istinc anfractuoso meatu *Bomelium* ad lævam relinquit: deinde non procul VVori- somio Mosam accipit, mox apud *Goricoonium*, Lingæ amnis incredibili lenitate segnis, incremento auctus, Merovæ